

Svensk författningssamling

Lag om Sveriges riksbank

Utfärdad den 24 november 2022

SFS 2022:1568

Publicerad
den 1 december 2022

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om Sveriges riksbanks (Riksbanken) verksamhet, organisation och kapital. I lagen finns också bestämmelser om finansiella företag, företag som bedriver verksamhet som påverkar tillgången till kontanter i Sverige och företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar.

Definition av finansiella företag

2 § Med finansiella företag avses

1. juridiska personer som står under tillsyn av Finansinspektionen,
2. utländska juridiska personer som

a) i hemlandet står under motsvarande tillsyn som de företag som avses i 1, och

- b) bedriver verksamhet i Sverige,
3. AP-fonder, och
4. Svenska skeppshypotekskassan.

Riksbankens ställning

3 § Riksbanken är enligt 9 kap. 13 § regeringsformen rikets centralbank och en myndighet under riksdagen.

Riksbanken har tillgångar som den förvaltar. Staten garanterar Riksbankens förpliktelser.

Europeiska centralbankssystemet

4 § Riksbanken ingår i Europeiska centralbankssystemet och är delägare i Europeiska centralbanken.

Allmänna krav på verksamheten

5 § Riksbanken får bara bedriva eller delta i sådan verksamhet som har stöd i lag eller unionsrätten.

¹ Prop. 2021/22:41, bet. 2022/23:KU8, rskr. 2022/23:24.

6 § Riksbanken får inte lämna krediter till eller förvärva skuldförbindelser direkt från

1. staten, kommuner, regioner eller kommunalförbund eller juridiska personer som staten, regioner, kommuner eller kommunalförbund, var för sig eller tillsammans, har ett direkt eller indirekt rättsligt bestämmande inflytande över, eller

2. institutioner, organ eller byråer inom Europeiska unionen, som inte är centralbanker.

Riksbanken får dock

1. förvärva skuldförbindelser på andrahandsmarknaden enligt 2 kap. 4 § första stycket 3 och 4 och 3 kap. 6 § 2 och 3,

2. lämna staten sådana krediter som avses i 3 kap. 3 § andra stycket, och

3. lämna krediter till eller förvärva skuldförbindelser direkt från offentligt ägda kreditinstitut under samma förutsättningar som gäller för andra kreditinstitut enligt denna lag.

7 § I Riksbankens verksamhet ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning med statens medel iakttas.

8 § Riksbanken får vidta en åtgärd bara om

1. åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet,

2. åtgärden inte är mer långtgående än vad som behövs, och

3. det avsedda resultatet står i rimlig proportion till de kostnader och risker som åtgärden medför för Riksbankens och statens finanser.

Om en åtgärd innebär ett ingrepp i ett enskilt intresse tillämpas 5 § tredje stycket förvaltningslagen (2017:900).

9 § Riksbanken ska följa den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Riksbanken ska identifiera hot mot en hållbar utveckling som påverkar förutsättningarna för verksamheten enligt denna lag.

Forskning

10 § Riksbanken får bedriva och ekonomiskt bidra till forskning som har betydelse för myndighetens verksamhet.

Statistik

11 § En av Riksbankens grundläggande uppgifter är att samla in den statistik som behövs enligt stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

Riksbanken ska löpande framställa och offentliggöra statistik över finansmarknaderna, betalningsbalanser och utlandsställningen.

Riksbanken får också framställa och offentliggöra statistik som behövs

1. för att banken ska kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag, eller

2. för samarbetet inom Europeiska centralbankssystemet, Banken för internationell betalningsutjämning, Internationella valutafonden eller andra internationella organisationer.

Referensvärden

12 § Riksbanken får tillhandahålla och offentliggöra referensvärden enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om

Riksbanken får ta ut avgifter från dem som använder referensvärden enligt första stycket.

2 kap. Penningpolitik

Allmänna bestämmelser

1 § Det överordnade målet för Riksbanken är att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation (prisstabilitetsmålet). Utan att åsidosätta prisstabilitetsmålet ska Riksbanken dessutom bidra till en balanserad utveckling av produktion och sysselsättning (realekonomiska hänsyn).

2 § Riksbanken ska tillämpa det växelkurssystem som regeringen har beslutat om enligt lagen (1998:1404) om valutapolitik.

3 § Riksbanken ska, efter riksdagens godkännande, besluta om precisering av prisstabilitetsmålet.

Uppgifter och befogenheter

4 § Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag,

1. ta emot inlåning,
2. lämna krediter i svenska kronor och utländsk valuta mot betryggande säkerhet,
3. ingå återköpsavtal i finansiella instrument,
4. ingå återköpsavtal i utländsk valuta mot svenska kronor i likviditetsstyrande syfte, och
5. köpa och sälja svenska statspapper.

Riksbanken ska bestämma styrränta för transaktioner som anges i första stycket 1–3.

5 § Riksbanken får

1. genomföra valutainterventioner,
2. ge ut och omsätta egna skuldebrev i svenska kronor, och
3. om det finns synnerliga skäl köpa och sälja andra finansiella instrument än sådana statspapper som avses i 4 § första stycket 5.

6 § Riksbanken får kräva att en viss andel av ett finansiellt företags placeringar eller förbindelser ska motsvaras av företagets inlåning i Riksbanken (kassakrav).

Riksbanken får besluta att ett finansiellt företag som inte uppfyller kassakraven ska betala en sanktionsavgift till staten. Avgiften ska uppgå till ett belopp som motsvarar en ränta på underskottet som för varje dag uppgår till den gällande styrräntan med ett tillägg av två procentenheter, dock lägst 1 procent.

Sanktionsavgiften får helt eller delvis sättas ned, om det finns särskilda skäl.

Information

7 § Riksbanken ska skyndsamt informera det statsråd som regeringen utser om viktiga penningpolitiska beslut som banken har fattat.

Allmänna bestämmelser

1 § Riksbanken ska, utan att åsidosätta prisstabilitetsmålet, bidra till att det finansiella systemet är stabilt och effektivt, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar.

Uppgifter och befogenheter

Betalningar

2 § Riksbanken ska tillhandahålla system för avveckling av betalningar. Riksbanken bestämmer vilka finansiella företag och myndigheter som får delta i bankens system för avveckling av betalningar. Banken får ta ut avgifter från deltagarna.

3 § Riksbanken får, i fråga om bankens system för avveckling av betalningar,

1. ta emot inlåning från deltagarna, och
2. mot betryggande säkerhet lämna kortfristiga krediter i svenska kronor till deltagarna i syfte att främja systemets funktionssätt.

En kredit enligt första stycket 2 får lämnas till Riksgäldskontoret om den

1. inte löper längre än 24 timmar, och
2. är förenlig med de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Riksgäldskontoret behöver inte ställa säkerhet.

4 § Riksbanken ska ta emot betalningar till staten och förmedla utbetalningar för statens räkning.

Riksbanken får ta emot inlåning från staten.

5 § Riksbanken får medverka i andra avvecklings-, betalnings- och clearingsystem inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än sådana som avses i 2 §.

Generellt likviditetsstöd

6 § Om det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, får Riksbanken

1. mot betryggande säkerhet lämna krediter i svenska kronor eller utländsk valuta till

- a) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 1,

- b) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 2 och bedriver verksamhet från filial i Sverige,

- c) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 1 och 2 och är centrala motparter.

2. ingå återköpsavtal med finansiella företag som avses i 1, och

3. om det finns synnerliga skäl köpa och sälja finansiella instrument till förutbestämda priser i syfte att tillfälligt stödja systemviktiga finansiella marknaders funktionssätt.

Särskilt likviditetsstöd

7 § Riksbanken får mot säkerhet och på andra särskilda villkor lämna krediter i svenska kronor eller utländsk valuta till ett livskraftigt finansiellt företag som avses i 6 § i syfte att tillfälligt tillgodose företagets behov av likviditet, om

1. det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, eller
2. det finns andra synnerliga skäl.

Övervakning

8 § Riksbanken ska övervaka

1. avvecklings-, betalnings- och clearingsystem,
2. kontoföring av finansiella instrument,
3. transaktionsregister, och
4. annan verksamhet som är av särskild betydelse för den finansiella infrastrukturen i Sverige.

Riksbanken ska följa betalningsmarknadens utveckling.

9 § Riksbanken ska bedöma om det finansiella systemet är stabilt och effektivt, identifiera risker för allvarliga störningar eller betydande effektivitetsförluster och redovisa sina bedömningar.

Om Riksbanken bedömer att dessa risker kan påverka andra myndigheters verksamhet, ska banken underrätta dessa myndigheter och andra berörda.

Krisförberedande arbete

10 § Riksbanken ska ha en god förmåga att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet i Sverige. Riksbanken ska identifiera likviditetsstödjande åtgärder som kan användas för att motverka sådana störningar.

Riksbanken får delta i krisförberedande arbete i Sverige och utomlands.

Samverkan

11 § Riksbanken ska

1. ge Finansinspektionen tillfälle att yttra sig innan Riksbanken fattar beslut i viktigare frågor som har samband med det finansiella systemets stabilitet och effektivitet eller som berör Finansinspektionens tillsynsverksamhet,

2. ge Riksgäldskontoret tillfälle att yttra sig innan Riksbanken fattar beslut i viktigare frågor som har samband med myndighetens verksamhet enligt lagen (2015:1016) om resolution, och

3. ge stödmyndigheten tillfälle att yttra sig innan Riksbanken fattar beslut i viktigare frågor som har samband med myndighetens verksamhet enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut.

Riksbanken ska lämna den myndighet som banken samverkar med de uppgifter som myndigheten behöver för samverkan.

Första stycket gäller inte om ett beslut är brådskande. I så fall ska Riksbanken utan dröjsmål underrätta berörda myndigheter om beslutet.

Information

12 § Riksbanken ska

1. informera det statsråd som regeringen utser innan Riksbanken beslutar om en kredit enligt 7 §,

2. underrätta regeringen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och stödmyndigheterna enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och om stabilitetsfonden och lagen (2022:739) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om återhämtning och resolution av centrala motparter om genomförda likviditetsstödjande åtgärder och lämna de uppgifter som behövs, och

3. underrätta myndigheter med ansvar för gruppbaserad tillsyn inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om en sådan kritisk situation som avses i 6 kap. 3 § första stycket 7 lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

4 kap. Kontanter och andra betalningsmedel

Allmänna bestämmelser

1 § Sveriges valuta benämns krona. En krona består av 100 öre.

Riksbanken ska bidra till att det finns tillgång till sedlar och mynt i kronor (kontanter) i betryggande utsträckning i hela Sverige.

Uppgifter och befogenheter

Kontantutgivning

2 § Riksbanken ska själv eller genom någon annan ge ut och lösa in kontanter.

3 § Sedlar får ges ut med valörerna tjugo, femtio, etthundra, tvåhundra, femhundra och ettusen kronor.

Mynt får ges ut med valörerna en krona, två kronor, fem kronor och tio kronor. Minnes- eller jubileumsmynt får ges ut även med andra valörer.

4 § Riksbanken får lösa in kontanter som är skadade eller förslitna.

Riksbanken får lösa in kontanter som har upphört att vara lagliga betalningsmedel, om det finns särskilda skäl.

Riksbanken får ta ut avgifter vid inlösen av kontanter.

Tillverkning av kontanter

5 § Riksbanken får själv eller genom någon annan tillverka kontanter, medaljer och liknande föremål.

Depåer

6 § Riksbanken ska själv eller genom någon annan tillhandahålla minst fem platser för lagring och ut- och inlämning av sedlar i Sverige (depåer).

Det ska finnas minst en depå i

1. Norrbottens eller Västerbottens län, och
2. Jämtlands eller Västernorrlands län.

Riksbanken bestämmer vilka företag som ska få tillgång till depåerna. Banken får ta ut avgifter av dessa företag.

7 § Riksbanken får betala räntekostnadsersättning eller lämna räntefri kredit till företag som avskilt och lagrat kontanter.

Övervakning

8 § Riksbanken ska följa, analysera och vid behov samordna hanteringen av kontanter i Sverige.

Ett företag som bedriver verksamhet som påverkar tillgången till kontanter i Sverige ska underrätta Riksbanken om företaget avser att upphöra med denna verksamhet.

9 § Riksbanken får, efter riksdagens medgivande, ge ut digitala betalningsmedel.

Beredskapspengar

10 § Vid höjd beredskap får Riksbanken ge ut beredskapspengar.

Kontanter som har förändrats eller bearbetats

11 § Kontanter som har förändrats eller bearbetats får inte spridas.

Lagliga betalningsmedel

12 § Kontanter och beredskapspengar är lagliga betalningsmedel.

5 kap. Fredstida krissituationer och höjd beredskap

Allmänna bestämmelser

1 § Riksbanken ska ha en god förmåga att upprätthålla sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap, inbegripet att allmänheten ska kunna göra betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap.

Uppgifter och befogenheter

2 § Riksbanken ska planera och förbereda för att kunna fortsätta sin verksamhet under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Riksbanken ska beakta totalförsvarets krav.

3 § Riksbanken ska genomföra gemensamma utbildningar och övningar för bankens egen personal och för arbets- och uppdragstagare i företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar.

4 § Ett företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar ska

1. planera och förbereda för att kunna fortsätta verksamhet som avser betalningar under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap,
2. delta i verksamhet enligt 2 och 3 §§, och
3. se till att arbets- och uppdragstagare får den utbildning och övning som behövs.

Riksbanken ska övervaka att ett företag uppfyller sina skyldigheter enligt första stycket.

5 § När det gäller företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar får Riksbanken, i den omfattning som behövs för att allmänheten ska kunna göra betalningar vid höjd beredskap, besluta

1. hos vilka arbets- eller uppdragsgivare allmän tjänsteplikt ska fullgöras, och
2. vilka arbets- eller uppdragstagare som ska omfattas av allmän tjänsteplikt.

Ett beslut enligt första stycket får avse arbets- och uppdragstagare som inte tas i anspråk av totalförsvaret i övrigt.

6 § Den som på grund av bestämmelser i detta kapitel har fått kännedom om en enskilds affärs- eller driftförhållanden eller förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon har fått veta.

I Riksbankens verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Information

7 § Under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap ska Riksbanken hålla regeringen och Riksgäldskontoret underrättade om viktigare frågor.

6 kap. Internationell verksamhet

Allmänna bestämmelser

1 § Riksbanken får verka som förbindelseorgan i förhållande till internationella finansorgan som Sverige är medlem i.

Riksbanken får delta i sådant internationellt samarbete som

1. har betydelse för bankens verksamhet, eller
2. rör kunskapsutbyte med andra centralbanker.

Riksbanken ska i sin internationella verksamhet utgå från regeringens och riksdagens övergripande ståndpunkter inom olika politikområden.

Uppgifter och befogenheter

Internationella valutafonden

2 § Riksbanken får vara finansiell motpart till Internationella valutafonden. Riksbanken får också förvärva särskilda dragningsrätter.

Riksbanken ska fullgöra de skyldigheter som följer av Sveriges deltagande i Internationella valutafondens system för särskilda dragningsrätter.

3 § Riksbanken får, i fråga om Internationella valutafonden,

1. efter riksdagens medgivande, lämna krediter eller delta i annan finansiering som inte avser låginkomstländer, och
2. göra en framställning till regeringen om att
 - a) tillskjuta insatskapital, eller
 - b) lämna krediter eller delta i annan finansiering som avser låginkomstländer.

4 § Riksbanken ska besluta om upplåning som motsvarar belopp enligt 3 §. Riksgäldskontoret ska ta upp lån till staten i syfte att tillgodose Riksbankens behov av sådan upplåning.

Riksgäldskontoret ska ta ut ersättning som motsvarar den ränta som Riksbanken tar emot från Internationella valutafonden. Riksbanken ska betala tillbaka lån till Riksgäldskontoret när det inte längre finns skäl för upplåningen.

Riksbanken ska fatta beslut om upplåning eller återbetalning av lån efter att Riksgäldskontoret har fått tillfälle att lämna synpunkter.

Andra internationella finansorgan

5 § Riksbanken får, i fråga om andra internationella finansorgan än Internationella valutafonden och efter riksdagens medgivande,

1. lämna krediter,

2. ingå avtal om långsiktiga internationella kreditåtaganden, och
3. i övrigt delta i finansiering av verksamhet som har anknytning till Riksbankens verksamhet.

Internationella betalningar

6 § Riksbanken får, med eller utan ränta, ta emot insättningar i valuta eller guld från eller göra sådana insättningar hos

1. kreditinstitut,
2. utländska kreditinstitut,
3. andra centralbanker,
4. stater, och
5. internationella finansorgan.

Riksbanken får medverka vid och ta ut avgifter för avveckling av betalningar till eller från andra centralbanker eller internationella finansorgan.

Riksbanken får ingå avtal om skyldigheter och rättigheter som anknyter till sådana insättningar och betalningar som avses i första och andra styckena.

Information

7 § Riksbanken ska i sin internationella verksamhet hålla regeringen underrättad om viktigare frågor.

7 kap. Organisation

Allmänna bestämmelser om Riksbankens organisation

1 § I Riksbanken ska det, utöver ett fullmäktige och en direktion, finnas

1. en internrevisionsavdelning,
2. en personalansvarsnämnd,
3. en revisionsfunktion som leds av fullmäktige, och
4. de organisatoriska delar i övrigt som direktionen bestämmer.

Riksbanken ska ha sitt huvudkontor i Stockholm, där också fullmäktige och direktionen ska ha sitt säte.

Beslutsordning

2 § Ärenden som inte ska avgöras av fullmäktige avgörs av direktionen. Direktionen får besluta att ärenden får avgöras av riksbankschefen eller någon annan anställd i Riksbanken. Om inte direktionen beslutar annat får riksbankschefen besluta att ärenden får avgöras av någon annan anställd i Riksbanken.

Fullmäktige

3 § Fullmäktige ska inom sig välja en ordförande och en vice ordförande.

Fullmäktige är beslutsfört när minst åtta av ledamöterna är närvarande. Ett beslut om att skilja en ledamot i direktionen från anställningen förutsätter dock att minst åtta av fullmäktiges ledamöter är överens.

4 § Fullmäktige ska följa direktionens arbete och Riksbankens verksamhet. Fullmäktige ska underrätta riksdagens finansutskott om frågor av större betydelse och regelbundet eller på begäran redovisa sina iakttagelser till utskottet.

Revisionsfunktionen ska granska direktionens arbete.

5 § Fullmäktige ska besluta vilka motiv som ska finnas på de konstanter som Riksbanken ger ut.

Fullmäktige får för Riksbankens räkning lämna remissyttranden inom sitt ansvarsområde.

Fullmäktige ska besluta om lön och andra anställningsvillkor för ledamöter i direktionen.

Direktionen

6 § En ledamot i direktionen får inte

1. vara ledamot av riksdagen,
2. vara statsråd,
3. vara anställd i Regeringskansliet,
4. vara anställd på central nivå i ett politiskt parti,
5. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för ett finansiellt företag som avses i 1 kap. 2 § 1, eller
6. inneha annan anställning eller annat uppdrag som gör honom eller henne olämplig att vara direktionsledamot.

En ledamot får inte heller vara underårig, i konkurs, underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Om en ledamot tar en sådan anställning eller ett sådant uppdrag som kan strida mot första stycket, ska ledamoten genast anmäla det till fullmäktige.

7 § Direktionen ska bestå av fem ledamöter som utses för en tid av fem eller sex år. Av dessa ska fullmäktige utse en ordförande (riksbankschef). Övriga fyra ledamöter ska vara vice riksbankschefer.

Riksbankschefen och en vice riksbankschef får utses på nytt en gång.

En vice riksbankschef får utses till riksbankschef.

8 § Direktionen ska ansvara för Riksbankens verksamhet och se till att den drivs enligt denna lag.

Direktionen ska

1. besluta om arbetsordning för Riksbanken som reglerar organisation, arbetsfördelningen mellan direktionen och riksbankschefen, delegering av beslutanderätt, handläggningen av ärenden och formerna i övrigt för verksamheten,

2. besluta om verksamhetsplan för Riksbanken,

3. se till att det vid Riksbanken finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt, och

4. besluta om föreskrifter och ärenden av principiell karaktär eller större betydelse.

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att Riksbanken med rimlig säkerhet fullgör de krav som följer av första stycket. I denna process ska momenten riskanalys, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation ingå.

9 § Riksbankschefen ska leda direktionens arbete.

Riksbankschefen ska ta upp frågor som avses i 8 § andra stycket 4 till behandling och beslut i direktionen. En ledamot i direktionen får alltid ta upp ett ärende till behandling och beslut i direktionen.

Riksbankschefen ska förbereda direktionens sammanträden och se till att dessa hålls vid behov eller efter begäran av en direktionsledamot.

10 § Direktionen är beslutsför när minst tre ledamöter är närvarande. Ordföranden och vice ordföranden i fullmäktige har rätt att närvara vid direktionens sammanträden med yttranderätt men utan förslagsrätt eller rösträtt.

Om ett ärende är så brådskande att direktionen inte hinner sammanträda för att behandla det, får ärendet avgöras genom kontakter mellan ledamöterna.

Om inte heller detta hinns med eller är lämpligt får ärendet avgöras av två ledamöter, om de är ense om beslutet. Ett sådant beslut ska anmälas vid nästa sammanträde med direktionen.

11 § Ledamöterna i direktionen ska utses efter ett ansökningsförfarande.

12 § Fullmäktige får bestämma i vilken inbördes ordning de vice riksbankscheferna ska tjänstgöra i riksbankschefens ställe.

13 § Under ett år efter att en direktionsledamots anställning har upphört får han eller hon inte utan fullmäktiges medgivande inneha en sådan anställning eller ett sådant uppdrag som avses i 6 § första stycket 5 eller 6.

Riksbankschefen

14 § Riksbankschefen ska ansvara inför direktionen och sköta den löpande verksamheten enligt de direktiv och riktlinjer som direktionen beslutar.

Gemensamma bestämmelser för fullmäktige och direktionen

15 § Vid fullmäktiges och direktionens sammanträden ska protokoll föras.

16 § Fullmäktige och direktionen får inom sina respektive ansvarsområden göra framställningar till regeringen.

Fullmäktige och direktionen ska ge varandra tillfälle att lämna synpunkter innan de gör framställningar till regeringen eller riksdagen.

En framställning till riksdagen enligt 2 kap. 3 § ska göras av direktionen.

17 § Fullmäktige och direktionen får inte sammanträda på område som är ockuperat av främmande makt. En ledamot i fullmäktige eller direktionen får inte heller på annat sätt delta i beslutsfattande om han eller hon befinner sig på ett sådant område.

Internrevisionsavdelningen

18 § Internrevisionsavdelningen ska utifrån en analys av verksamhetens risker självständigt granska om direktionens interna styrning och kontroll är utformad så att Riksbanken med rimlig säkerhet fullgör de krav som följer av 8 § första stycket.

Internrevision ska drivas enligt god sed för internrevision och internrevisorer.

Direktionen ska besluta om riktlinjer och revisionsplan för internrevisionsavdelningen och åtgärder med anledning av internrevisionsavdelningens iakttagelser och rekommendationer.

Personalansvarsnämnden

19 § Personalansvarsnämnden ska bestå av riksbankschefen (ordförande), personalföreträdare och de övriga ledamöter som direktionen utser.

Följande frågor ska, om de rör andra än direktionsledamöter, prövas av nämnden:

1. skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,
2. disciplinansvar,
3. åtalsanmälan, och
4. avstängning.

Nämnden är beslutsför när ordföranden och minst hälften av de andra ledamöterna är närvarande.

Anmälan om finansiella instrument

20 § Ordföranden och vice ordföranden i fullmäktige och ledamöterna i direktionen ska när uppdraget eller anställningen påbörjas skriftligen anmäla följande till riksdagen:

1. innehav av finansiella instrument enligt 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
2. innehav av andel i ett handelsbolag eller en ekonomisk förening utom bostadsrättsförening och andel i en motsvarande utländsk juridisk person,
3. ägande, helt eller delvis, av en näringsfastighet enligt 2 kap. 14 § inkomstskattelagen (1999:1229),
4. ett avtal av ekonomisk karaktär med tidigare arbetsgivare såsom ett avtal om löne- eller pensionsförmån som lämnas under den tid som omfattas av uppdraget i fullmäktige eller anställningen i direktionen, och
5. skulder och villkoren för dessa.

Första stycket gäller inte, om

1. tillgångarna och avtalen enligt första stycket 2–4 tillsammans understiger ett marknadsvärde på 500 000 kronor, eller
2. skulderna enligt första stycket 5 tillsammans understiger 500 000 kronor.

Om tillgångar, avtal eller skulder som enligt andra stycket inte behöver anmälas uppnår en sådan gräns som anges där, ska anmälan göras senast inom fyra veckor.

21 § En anmälan ska därefter göras av förändring som innebär att

1. tillgång som avses i 20 § första stycket 1 förvärvas,
2. det sammanlagda värdet av tillgångar och avtal enligt 20 § första stycket 2–4 eller det sammanlagda beloppet av skulder enligt 20 § första stycket 5 förändrats med mer än 100 000 kronor sedan anmälan senast gjordes, under förutsättning att det sammanlagda värdet eller beloppet efter förändringen inte understiger 500 000 kronor, eller
3. villkoren för anmälda skulder ändras.

Anmälan av förändringar enligt första stycket ska göras senast fyra veckor från förändringen.

22 § Bestämmelserna i 20 § första stycket 1 och 21 § första stycket 1 och andra stycket gäller även för

1. övriga ledamöter i fullmäktige, och
2. de arbets- eller uppdragstagare som Riksbanken bestämmer.

Arbets- eller uppdragstagare som avses i första stycket 2 ska göra sin anmälan till Riksbanken.

23 § Riksbanken ska, trots det som anges i 31 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), underrätta Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten om det i verksamhet som avses i den bestämmelsen framkommer uppgifter som ger anledning att anta att ett brott har begåtts.

Om det finns särskilda skäl får Riksbanken avstå från att lämna en sådan underrättelse.

8 kap. Budget och redovisning

Budget

1 § Direktionen ska varje år före utgången av december månad upprätta en budget för nästa kalenderår (räkenskapsår).

Fullmäktige, riksdagens finansutskott och Riksrevisionen ska underrättas om budgeten.

Redovisning

2 § Riksbanken är bokföringsskyldig och direktionen ska upprätta en årsredovisning för varje räkenskapsår.

Bokföringsskyldigheten ska fullgöras och årsredovisningen ska upprättas i enlighet med denna lag och god redovisningssed, inbegripet Europeiska centralbankens riktlinjer i tillämpliga delar. Sådana avvikelser från riktlinjerna som inte följer av denna lag ska motiveras.

3 § Årsredovisningen ska bestå av en balans- och resultaträkning och en förvaltningsberättelse.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en redogörelse för penningpolitiken och övrig verksamhet.

Årsredovisningen ska innehålla en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

4 § Direktionen ska senast den 21 februari lämna årsredovisningen till riksdagen, Riksrevisionen och fullmäktige.

Fullmäktige ska besluta om disposition av årets resultat. Riksdagen och Riksrevisionen ska underrättas om beslutet.

5 § Riksdagen ska besluta om ansvarsfrihet för

1. fullmäktige för dess verksamhet, och
2. direktionen för förvaltningen av Riksbanken.

Ansvarsfrihet får vägras bara om det finns skäl att föra talan om ekonomiskt ansvar mot en ledamot i fullmäktige eller direktionen eller om ledamoten bör åtalas för brottsligt förfarande i samband med sitt uppdrag eller sin anställning.

6 § Riksdagen ska fastställa balans- och resultaträkningen och godkänna fullmäktiges beslut om disposition av årets resultat. Riksdagen får vägra att godkänna ett beslut bara om det strider mot detta kapitel. Om godkännande vägras ska fullmäktige fatta ett nytt beslut.

Utdelning till staten ska ske senast en vecka efter riksdagens beslut.

7 § Riksbanken ska varje år redovisa för riksdagen vilka åtgärder banken har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

8 § Riksbankens eget kapital ska bestå av en grundfond, en reservfond och balanserade vinstmedel. Grundfonden och reservfonden utgör bundet eget kapital.

Medel på sådana värderegleringskonton som avses i Europeiska centralbankens riktlinjer ingår inte i det egna kapitalet.

9 § Det egna kapitalet får uppgå till högst 60 miljarder kronor (målnivå), om inte riksdagen beslutar annat.

Ett belopp som motsvarar två tredjedelar av målnivån ska vara grundnivå för det egna kapitalet.

10 § Målnivån ska varje år räknas om i enlighet med den förändring av konsumentprisindex som Statistiska centralbyrån publicerar. Om förändringen understiger noll kronor ska ingen omräkning ske.

Finansiella avsättningar

11 § Riksbanken får i skäligen utsträckning göra finansiella avsättningar i enlighet med Europeiska centralbankens riktlinjer.

Disposition av resultat

12 § Om resultaträkningen uppvisar vinst ska den överföras till reservfonden, om inte annat följer av 14 § tredje stycket. Överföringen får inte överstiga ett belopp som motsvarar förändringen av grundnivån för det egna kapitalet. Överskjutande vinstmedel ska överföras till balanserade vinstmedel.

Om eget kapital efter överföringar till reservfonden och balanserade vinstmedel överstiger målnivån, ska överskjutande vinstmedel delas ut till staten.

När reservfonden överstiger 5 miljarder kronor ska medlen i reservfonden överföras till grundfonden.

13 § Fullmäktige får, efter direktionens medgivande, besluta om utdelning av balanserade vinstmedel.

14 § Om resultaträkningen uppvisar förlust ska den täckas i följande ordning:

1. av balanserade vinstmedel,
2. av reservfonden,
3. av grundfonden.

Om balanserade vinstmedel efter förlusttäckning enligt första stycket överstiger noll kronor, får det från balanserade vinstmedel till reservfonden överföras ett belopp som högst motsvarar förändringen av grundnivån för det egna kapitalet.

Om grundfonden har tagits i anspråk för förlusttäckning, ska grundfonden med kommande års vinster återställas till den nivå som den uppgick till innan förlusten uppkom. Överskjutande vinstmedel får överföras till reservfonden till dess att det egna kapitalet uppgår till den omräknade grundnivån.

Återställning av det egna kapitalet

15 § Om det egna kapitalet understiger en tredjedel av målnivån, ska Riksbanken göra en framställning till riksdagen om återställning av det egna kapitalet.

Framställningen ska avse ett belopp som innebär att det egna kapitalet återställs till grundnivån, om inte orealiserade vinster på balansräkningen motiverar att återställning sker till en lägre nivå eller inte alls.

Om det krävs för att säkerställa Riksbankens förmåga till långsiktig självfinansiering, får framställningen motsvara högst ett belopp som innebär att det egna kapitalet återställs till målnivån.

Mervärdesskatt

16 § Riksbanken har rätt till kompensation för belopp, motsvarande ingående skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200), som hänför sig till verksamheten.

Första stycket gäller inte om den ingående skatten omfattas av begränsningar i avdragsrätten enligt 8 kap. 9, 10, 15 eller 16 § mervärdesskattelagen.

9 kap. Tillgångsförvaltning

Allmänna bestämmelser

1 § Riksbanken ska förvalta tillgångar i syfte att kunna fullgöra sina uppgifter och befogenheter och generera tillräcklig avkastning för att finansiera sin verksamhet.

Tillgångarna ska förvaltas med låg risk och med beaktande av Riksbankens ställning som centralbank och syftet med tillgångsinnehavet.

Vid förvaltningen ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att det görs avkall på kraven i första och andra styckena.

Riktlinjer

2 § Direktionen ska besluta om riktlinjer för tillgångsförvaltningen.

Köp och försäljning av vissa tillgångar

3 § Riksbanken får

1. köpa och sälja aktier, andelar i ekonomiska föreningar och liknande rättigheter,

2. ingå förpliktelser som är förenade med rättigheter som avses i 1, och

3. köpa och sälja fastigheter och inventarier som är avsedda för den verksamhet som banken bedriver eller deltar i.

Riksdagens medgivande krävs, om

1. ett köp eller ingående av en förpliktelse som avses i första stycket 1 eller 2 sker för att fullgöra andra uppgifter än Riksbankens uppgift som centralbank,

2. en försäljning som avses i första stycket 1 eller 2 sker för att fullgöra andra uppgifter än Riksbankens uppgifter som centralbank och försäljningen innebär en minskning av statens ägarandel i ett företag i vilket staten innehar minst hälften av rösterna eller om ägarandelen har ett betydande samhällsintresse, eller

3. ett förvärv eller en försäljning som avses i första stycket 3 sker för att fullgöra andra uppgifter än Riksbankens uppgifter som centralbank och värdet av tillgången överstiger 20 miljoner kronor.

4 § Riksbanken får förvärva varje slag av egendom i syfte att skydda en fordran. Egendomen ska säljas så snart det är lämpligt och senast när det kan ske utan förlust.

Riksbanken får anta ackord eller godkänna ett förslag till rekonstruktionsplan under företagsrekonstruktion och besluta om avskrivning, nedsättning eller eftergift av en fordran.

10 kap. Utländsk valuta

Valutareserven

1 § Riksbanken ska inneha tillgångar i utländsk valuta (valutareserven).

2 § Riksbanken får besluta om upplåning i utländsk valuta till valutareserven. Den samlade upplåningen får vid tidpunkten för ett beslut om upplåning motsvara högst fem procent av bruttonationalprodukten.

Om det finns synnerliga skäl får Riksbanken, i syfte att tillfälligt förstärka valutareserven, besluta om upplåning som överskrider det som anges i första stycket.

Riksdagens finansutskott ska underrättas om ett beslut enligt andra stycket.

3 § Om valutareserven har tagits i anspråk för åtgärder enligt 3 kap. 6 och 7 §§, får Riksbanken besluta om upplåning i utländsk valuta i syfte att återställa reserven. Den del av valutareserven som inte har finansierats med upplåning i utländsk valuta ska med de upplånade medlen återställas till den nivå som den hade innan åtgärderna vidtogs.

Bestämmelsen i 2 § gäller inte vid återställning av valutareserven enligt första stycket.

4 § Om Riksbanken beslutar om upplåning enligt 2 eller 3 §, ska Riksgäldskontoret ta upp lån till staten i detta syfte. Riksgäldskontoret ska ta ut full ersättning för statens kostnader för upplåningen.

Riksbanken ska betala tillbaka ett lån till Riksgäldskontoret när det inte längre finns skäl för upplåningen.

Riksbanken ska fatta beslut om upplåning eller återbetalning av lån efter att Riksgäldskontoret har fått tillfälle att lämna synpunkter.

Handel med utländsk valuta

5 § Riksbanken får köpa och sälja utländsk valuta för att finansiera åtgärder enligt 3 kap. 6 och 7 §§.

Krediter och valutaåterköpsavtal

6 § I syfte att kunna fullgöra sina uppgifter och befogenheter enligt denna lag får Riksbanken ingå

1. avtal om lån i utländsk valuta, och
2. valutaåterköpsavtal eller liknande avtal.

Avtal enligt första stycket får ingås med en annan centralbank eller Banken för internationell betalningsutjämning.

7 § Riksbanken får lämna krediter eller ingå valutaåterköpsavtal eller andra liknande avtal för att tillgodose en annan centralbanks behov av valuta

1. om det tydligt förbättrar förutsättningarna för att Riksbanken ska uppnå målet att bidra till ett stabilt och effektivt finansiellt system, eller

2. efter riksdagens medgivande.

Riksbanken får lämna krediter till eller ingå valutaåterköpsavtal eller andra liknande avtal med

1. Banken för internationell betalningsutjämning inom ramen för verksamheten i den banken, och

2. Europeiska unionens system för medelfristigt finansiellt stöd.

11 kap. Insyn och öppenhet

Redogörelser till riksdagens finansutskott

1 § Riksbanken ska regelbundet eller på begäran lämna en redogörelse till riksdagens finansutskott för den penningpolitiska verksamheten, särskilt

1. den penningpolitik som bedrivits och de penningpolitiska beslut som banken har fattat och skälen för dessa,

2. bankens penningpolitiska strategi, och

3. bankens bedömning av

a) den framtida prisutvecklingen,

b) förhållanden som påverkar utformningen av penningpolitiken, och

c) förhållanden som påverkar förutsättningarna att uppnå prisstabilitetsmålet och ta realekonomiska hänsyn.

2 § Riksbanken ska regelbundet eller på begäran lämna en redogörelse till riksdagens finansutskott för hanteringen av kontanter i Sverige och för sin övriga verksamhet.

Information till allmänheten

3 § Riksbanken ska informera allmänheten om

1. prisstabilitetsmålet, realekonomiska hänsyn och bankens penningpolitiska strategi,

2. penningpolitiska beslut, skälen för dessa och eventuella avvikande meningar inom direktionen, och

3. bankens bedömning av

a) den framtida prisutvecklingen,

b) förhållanden som påverkar utformningen av penningpolitiken, och

c) förhållanden som påverkar förutsättningarna att uppnå prisstabilitetsmålet och ta realekonomiska hänsyn.

Riksbanken ska också informera allmänheten om sin övriga verksamhet.

4 § Riksbanken ska offentliggöra allmänt gällande villkor för in- och utlåning, återköpsavtal och de säkerheter som accepteras enligt 2 kap. 4 § första stycket 2.

Om det inte är olämpligt med hänsyn till det finansiella systemets stabilitet eller effektivitet, ska Riksbanken offentliggöra vilka likviditetsstödande åtgärder som Riksbanken kommer att vidta för att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet i Sverige och de närmare villkoren för dessa.

5 § Riksbanken ska offentliggöra protokoll från penningpolitiska möten och andra sammanträden inom direktionen och fullmäktige.

6 § Riksbankens beslut ska i lämplig utsträckning innehålla en motivering. Protokollen från de penningpolitiska mötena ska återge vilka ståndpunkter som förts fram.

Om ett beslut kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt tillämpas 32 § förvaltningslagen (2017:900).

Avgifter för allmänna handlingar

7 § Riksbanken får ta ut avgifter för kopior, avskrifter och utskrifter av allmänna handlingar.

Avgifterna ska bestämmas med ledning av de regler som gäller för statliga myndigheter i allmänhet.

12 kap. Administrativa bestämmelser

Uppgiftsskyldighet för vissa aktörer

1 § På begäran av Riksbanken ska

1. finansiella företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt denna lag,

2. företag med kvalificerat innehav i deltagare i Riksbankens betalnings-avvecklingssystem och underentreprenörer till sådana deltagare lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

3. företag som bedriver verksamhet som avses i 3 kap. 8 § och underentreprenörer till sådana företag lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 3 kap.,

4. utgivare av värdepapper lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 2 och 3 kap.,

5. företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för genomförandet av betalningar lämna de uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 4 och 5 kap., och

6. den som för egen eller någon annans räkning utför transaktioner med utländsk motpart eller innehar tillgångar och skulder med utlandsanknytning lämna uppgifter som är nödvändiga för Riksbankens verksamhet enligt 1 kap. 11 § när det gäller framställning av statistik över betalningsbalanser och utlandsställningen.

Förelägganden

2 § Riksbanken får besluta om de förelägganden som behövs för att en fysisk eller juridisk person ska följa uppgiftsskyldigheten enligt 1 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av 13 kap. 1 §.

Riksbanken får också besluta om förelägganden för den fysiska eller juridiska person som bryter mot 4 kap. 11 § och som väsentligen har bidragit till spridningen och varit medveten om att kontanterna var förändrade eller bearbetade.

Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Överklagande

3 § Riksbankens beslut enligt 2 §, 2 kap. 6 § och 4 kap. 4 § första och andra styckena får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 § Talan mot fullmäktiges beslut om att skilja en ledamot av direktionen från anställningen ska väckas inom två månader från delgivning av beslutet. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten till talan förlorad.

Talan får väckas

1. vid EU-domstolen av riksbankschefen, och
2. i Högsta domstolen av övriga ledamöter i direktionen.

Högsta domstolen får förklara att ett beslut om att skilja någon från anställningen är ogiltigt.

13 kap. Bemyndiganden

1 § Riksbanken får meddela föreskrifter om

1. avgifter enligt 1 kap. 12 §,
2. villkoren för transaktioner enligt 2 kap. 4 § första stycket och 5 §,
3. kassakrav enligt 2 kap. 6 §,
4. system för avveckling av betalningar och avgifter enligt 3 kap. 2 §,
5. villkoren för likviditetsstöd enligt 3 kap. 6 §,
6. kontanters form enligt 4 kap. 2 § och förutsättningarna för inlösen av dem och avgifter enligt 4 kap. 4 §,
7. depåer och avgifter enligt 4 kap. 6 §,
8. räntekostnadsersättning eller räntefri kredit enligt 4 kap. 7 §,
9. underrättelseskyldigheten enligt 4 kap. 8 § andra stycket,
10. vilka företag som avses i 5 kap. 3 § och vilken verksamhet som avses i 5 kap. 4 §,
11. uppgiftsskyldigheten enligt 12 kap. 1 §, och
12. att uppgifter som enligt 12 kap. 1 § ska lämnas till Riksbanken i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

2 § Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån ska få tillfälle att yttra sig innan Riksbanken med stöd av 1 § 12 meddelar föreskrifter om uppgifter enligt 12 kap. 1 § 1–4.

3 § Innan Riksbanken beslutar föreskrifter eller allmänna råd ska banken göra en konsekvensutredning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.
 3. Kontanter som har getts ut före ikraftträdandet ska fortfarande vara lagliga betalningsmedel, om inte något annat är särskilt föreskrivet.
 4. Bestämmelserna i 4 kap. 6 § första och andra styckena om antalet depåer och deras placering ska tillämpas i sin helhet den 1 januari 2026. Vid ikraftträdandet ska dock minst tre depåer tillhandahållas.
 5. En ledamot i direktionen som har utsetts före ikraftträdandet kvarstår som sådan ledamot under den tid som han eller hon har utsetts för och får utses på nytt två gånger.
 6. Direktionen får bestå av sex ledamöter fram till utgången av 2028.
 7. Bestämmelserna i 8 kap. 1–4 och 6–15 §§ tillämpas första gången för det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2023. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för räkenskapsåret 2022.
 8. Den 1 januari 2023 ska grundfonden uppgå till 40 miljarder kronor, och reservfonden till noll kronor.

9. Om Riksbankens eget kapital den 1 januari 2023 överstiger målnivån i 8 kap. 9 § första stycket, ska överskjutande belopp föras över till balanserade vinstmedel.

10. Om summan av utestående lån i utländsk valuta till valutareserven den 1 januari 2023 överskrider den begränsning som följer av 10 kap. 2 § första stycket och förutsättningarna enligt andra stycket i samma paragraf inte är uppfyllda, ska lån motsvarande den överskjutande delen återbetalas i takt med att de förfaller till betalning.

På regeringens vägnar

ULF KRISTERSSON

NIKLAS WYKMAN
(Finansdepartementet)